

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒๖/๒๕๖๘

วันที่ ๑๘ เดือน มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ระหว่าง ศาลอุทธรณ์

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ (นายศุภโชค กล่อมพิรุณ) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๕๑๕๑/๒๕๕๘ หมายเลขแดงที่ อ ๑๒๔๐/๒๕๕๙ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดสมุทรปราการ เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายศุภโชค กล่อมพิรุณ จำเลยที่ ๑ กับพวกรวม ๒ คน เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดสมุทรปราการ ว่าร่วมกันครอบครองเมทแอมเฟตามีน อันเป็นยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ จำนวนเป็นสารบริสุทธิ์ได้ ๒,๒๑๕.๖๔๔ กรัม ไว้เพื่อจำหน่าย และร่วมกันมีอาวุธปืนพกไม่มีเครื่องหมายทะเบียนของเจ้าพนักงานประทับไว้ ๑ กระบอก และเครื่องกระสุนปืนจำนวน ๕ นัด ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว และร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัวไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควร ซึ่งก่อนคดีนี้จำเลยทั้งสองเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกมาก่อน แล้วกลับมากระทำความผิดในคดีนี้อีกภายในระยะเวลาห้าปี นับแต่วันพ้นโทษในคดีเดิม จึงขอให้เพิ่มโทษจำเลยทั้งสอง ศาลจังหวัดสมุทรปราการพิพากษาว่า จำเลยทั้งสองมีความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม (๒) มาตรา ๖๖ วรรคสาม พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ มาตรา ๗ มาตรา ๘ ทวิ วรรคหนึ่ง มาตรา ๗๒ วรรคสาม มาตรา ๗๒ ทวิ

วรรคสอง และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๗๑ ประกอบมาตรา ๘๓ การกระทำของจำเลย ทั้งสองเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกระทงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ ฐานร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนไว้ครอบครองเพื่อจำหน่าย ฐานร่วมกันมีอาวุธปืนมีทะเบียน ของผู้อื่นและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต และฐานร่วมกันพาอาวุธปืนติดตัว ไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตและโดยไม่มีเหตุสมควร เมื่อรวมโทษ ทุกกระทงแล้วคงจำคุกจำเลยทั้งสองตลอดชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ (๓) รับเมทแอมเฟตามีน เครื่องชั่งน้ำหนัก ช้อน ถุงพลาสติกใส และอาวุธปืนของกลาง จำเลยทั้งสอง อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโทษจำคุกจำเลยทั้งสองตลอดชีวิต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๑ (๓) แต่แก้เฉพาะไม่รับอาวุธปืนของกลางโดยให้คืนแก่เจ้าของ นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตาม คำพิพากษาของศาลชั้นต้น

ต่อมาในขณะจำเลยที่ ๑ รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดและถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลาง บางขวาง จังหวัดนนทบุรี ได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๔ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ รวมทั้งฉบับที่ แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ โดยให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดท้ายพระราชบัญญัติดังกล่าวแทน จำเลยที่ ๑ จึงยื่นคำร้องขอกำหนดโทษใหม่ ศาลจังหวัดสมุทรปราการเห็นว่าโทษที่กำหนดตาม คำพิพากษาไม่หนักกว่าโทษที่กำหนดตามกฎหมายที่บัญญัติภายหลัง ไม่มีเหตุให้กำหนดโทษใหม่ จึงมีคำสั่งยกคำร้อง แต่จำเลยที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งยกคำร้องของศาลจังหวัดสมุทรปราการต่อศาลอุทธรณ์

ระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จำเลยที่ ๑ โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ไม่ได้นิยามว่าการทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือ ความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปเป็นอย่างไร จึงเป็นบทบัญญัติที่คลุมเครือไม่อาจตีความให้ได้แน่ชัด แม้อัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นในภายหลังเบากว่าอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำตามกฎหมาย ที่บังคับใช้ในขณะกระทำความผิด แต่การปรับบทลงโทษทำให้ผู้กระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีน ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายที่ถูกยกเลิกไปแล้วต้องรับผิดและรับโทษในความผิดฐาน จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชน ทั่วไปตามกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ในภายหลัง ไม่อาจนำมาใช้ย้อนหลังแก่คดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ประมวล

กฎหมายยาเสพติดใช้บังคับและอาจทำให้รับโทษหนักขึ้นได้ มิใช่บทบัญญัติที่เป็นคุณแก่จำเลย ไม่ต้องรับโทษทางอาญาในความผิดฐานจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) การบังคับใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดมาตราดังกล่าวมีความคลาดเคลื่อน ไม่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป การนำมาตราดังกล่าวอันเป็นบทลงโทษที่หนักที่สุดและเป็นผลร้ายมาใช้บังคับในชั้นขอให้กำหนดโทษใหม่แก่จำเลยจึงเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม ขัดต่อหลักความเสมอภาค ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ เป็นอันใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ จำเลยที่ ๑ ขอให้ศาลอุทธรณ์ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลอุทธรณ์เห็นว่า จำเลยที่ ๑ โต้แย้งว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๒๙ ซึ่งศาลอุทธรณ์จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงให้ส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำโต้แย้งของจำเลยที่ ๑ แล้วเห็นว่า จำเลยที่ ๑ ไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสอง มาตรา ๒๗ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า และมาตรา ๒๙ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร จึงไม่จำต้องวินิจฉัยในส่วนนี้ คงรับไว้พิจารณาเฉพาะแต่ที่มีคำโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบ

(๑) การกระทำโดยหัวหน้า ผู้มีหน้าที่สั่งการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการในเครือข่ายอาชญากรรม

(๒) การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป

๓. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ เว้นแต่รัฐมนตรีได้อนุญาตเฉพาะในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

การขออนุญาตและการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

การผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ตามปริมาณดังต่อไปนี้ ให้สันนิษฐานว่าเป็นการผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

(๑) เต็กซ์โตรโลเซอร์ไยด์ หรือ แอล เอส ดี มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ศูนย์จุดเจ็ดห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไป หรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่สามร้อยมิลลิกรัมขึ้นไป

(๒) แอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์แอมเฟตามีน มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามร้อยเจ็ดสิบห้ามิลลิกรัมขึ้นไป หรือมียาเสพติดที่มีสารดังกล่าวผสมอยู่จำนวนสิบห้าหน่วยการใช้ขึ้นไปหรือมีน้ำหนักสุทธิตั้งแต่หนึ่งจุดห้ากรัมขึ้นไป

(๓) ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ นอกจาก (๑) และ (๒) มีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่สามกรัมขึ้นไป

มาตรา ๑๖ ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยไม่ได้รับอนุญาตและมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ หรือมีจำนวนหน่วยการใช้ หรือมีน้ำหนักสุทธิไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงสิบห้าปี หรือปรับตั้งแต่แปดหมื่นบาทถึงสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ตั้งแต่ปริมาณที่กำหนดตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม แต่ไม่เกินยี่สิบกรัม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สี่ปีถึงจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่สี่แสนบาทถึงห้าล้านบาท

ถ้ายาเสพติดให้โทษตามวรรคหนึ่งมีปริมาณคำนวณเป็นสารบริสุทธิ์เกินยี่สิบกรัมขึ้นไป ต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่หนึ่งล้านบาทถึงห้าล้านบาท หรือประหารชีวิต

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีเหตุผลในการประกาศใช้เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับ และการดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรรวบรวมกฎหมายดังกล่าว จัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งก่อนที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดจะตราขึ้นใช้บังคับ กฎหมายเดิมคือ พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม บัญญัติให้บุคคลซึ่งมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ มีปริมาณสารบริสุทธิ์หรือมีปริมาณเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าผู้นั้นมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยไม่เปิดโอกาสให้พิจารณาจากพฤติการณ์หรือคำนึงถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดและไม่ให้สิทธิจำเลยในการพิสูจน์ความจริงในคดีอันมีลักษณะเป็นบทสันนิษฐานเด็ดขาด โดยกำหนดให้บุคคลที่มียาเสพติดให้โทษที่มีปริมาณสารบริสุทธิ์หรือมีปริมาณเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ให้สันนิษฐานว่าผู้นั้นมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย เพื่อให้จำเลยมีโอกาสพิสูจน์ความจริงต่อศาลว่าการกระทำของตน มิใช่การมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หากสามารถพิสูจน์เจตนาของตนได้ย่อมมีผลทำให้รับโทษน้อยลง แต่บทบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้พิสูจน์ความผิดโดยพิจารณาจากปริมาณยาเสพติดของกลางในคดี ไม่ได้จำแนกพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เช่น การมีส่วนร่วมในเครือข่ายอาชญากรรมหรือผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ หรือความปลอดภัยของประชาชนโดยทั่วไป ส่วนประมวลกฎหมายยาเสพติดไม่มีการบัญญัติบทสันนิษฐาน

ดังเช่นพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕ วรรคสาม ส่วนข้อสันนิษฐานที่บัญญัติขึ้นใหม่จะเป็นข้อสันนิษฐานในทางที่เป็นคุณตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๐๗ วรรคสอง กล่าวคือ หากเป็นการมีไว้ในครอบครองในปริมาณเล็กน้อยซึ่งไม่เกินปริมาณที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวงให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ อีกทั้งให้ยกเลิกบทบัญญัติที่ให้ผู้กระทำความผิดรับโทษหนักขึ้นโดยอาศัยปริมาณสารบริสุทธิ์ จำนวนหน่วยการใช้ หรือน้ำหนักสุทธิตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๖๖ และประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดบทลงโทษผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาจากพฤติการณ์หรือลักษณะของการกระทำความผิดที่ได้กำหนดไว้ อันเป็นการเปลี่ยนแนวคิดในการลงโทษผู้กระทำความผิด โดยมีการพิจารณาจากการกระทำ พฤติการณ์ และความร้ายแรงเป็นลำดับขั้นของการกระทำหรือผลของการกระทำตามที่ปรากฏในมาตรา ๑๔๕ ที่กำหนดโทษและความผิดฐานผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง ยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ โดยแบ่งระดับโทษตามความหนักเบาของพฤติการณ์หรืออบทบาทหน้าที่ในการกระทำความผิดออกเป็น ๓ ระดับ ในแต่ละวรรค ระดับหนึ่งโทษหนักตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง เป็นกรณีที่มีการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด โดยไม่พบพฤติการณ์อื่นประกอบ และไม่มีพยานหลักฐานที่สามารถดำเนินคดีเข้าเหตุฉกรรจ์ได้ ระดับที่สอง โทษหนักมากตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) ถึง (๖) เป็นเหตุฉกรรจ์ที่มีระวางโทษสูง โดยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดอื่นหรือเจตนาพิเศษมาประกอบ และระดับที่สาม โทษหนักที่สุดตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๑) ถึง (๒) เป็นการดำเนินคดีเหตุฉกรรจ์ที่มีระวางโทษสูงสุด โดยพิจารณาจากพฤติการณ์ประกอบกรกระทำในแต่ละกรณีที่มีลักษณะการกระทำของเครือข่ายอาชญากรรมหรือการสร้าง ความเสียหายต่อประเทศชาติอย่างร้ายแรงในวงกว้าง

ส่วนการกำหนดให้ “การกระทำเพื่อการค้า” ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสอง (๑) เป็นโทษที่หนักขึ้นจากการกระทำความผิดของเครือข่ายอาชญากรรมที่มีการสั่งหรือจัดให้มีการซื้อหรือขายในเชิงพาณิชย์เป็นเหตุฉกรรจ์ที่ต้องรับโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้นไปว่าการฝ่าฝืนกลไกการอนุญาตตามปกติ และ “การทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป” ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) นั้น เป็นการกำหนดเหตุฉกรรจ์ที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษสูงสุด ซึ่งได้แก่

การกระทำความผิดซึ่งอาจเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไป โดยใช้มาตรการทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการแก้ปัญหาการดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดโดยเฉพาะผู้ค้ารายใหญ่และใช้หลักการลงโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิดในการพิจารณาคดียาเสพติดตามพฤติการณ์และความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อมุ่งหมายปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติดที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายหรือองค์กรอาชญากรรมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพความมั่นคงและอธิปไตยของรัฐ

ประเด็นที่จำเลยที่ ๑ โต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) มิได้นิยามว่าการกระทำให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปเป็นอย่างไร จึงเป็นบทบัญญัติที่คลุมเครือไม่อาจตีความให้แน่ชัด การบังคับใช้บทบัญญัตินี้ดังกล่าวยังมีความคลาดเคลื่อนไม่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมโทษ ซึ่งไม่ใช่กฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำผิดนั้นบัญญัติให้เป็นความผิด จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง นั้น

เห็นว่า การบัญญัติเนื้อหาของกฎหมายอาญาซึ่งเป็นกฎหมายที่บัญญัติว่าการกระทำหรือไม่กระทำการอย่างใดเป็นความผิดและกำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดไว้ หากผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ เพื่อคุ้มครองบุคคลและรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและมุ่งหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด แม้โทษตามกฎหมายอาญามีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งการตีความกฎหมายอาญาต้องตีความโดยเคร่งครัดตามตัวอักษร โดยยึดหลักว่า “ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย” กฎหมายอาญาจึงต้องมีบทบัญญัติที่เป็นองค์ประกอบความผิดและบทลงโทษโดยชัดเจน แต่การบัญญัติกฎหมายอาญาโดยละเอียดชัดเจนแน่นอนลงไปทุกกรณีย่อมเป็นไปได้ เพราะการบัญญัติกฎหมายต้องมีเนื้อหาเพื่อให้มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้เฉพาะแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคสองบัญญัติไว้ ถ้อยคำในเนื้อหาของกฎหมายอาญาในบางกรณีจึงอาจจะใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงได้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือองค์กรตุลาการสามารถตีความเพื่อปรับใช้แก่ข้อเท็จจริงประกอบถ้อยคำตามองค์ประกอบความผิดเพื่อให้ได้ความหมายที่ถูกต้องตรงตามเจตนารมณ์ที่พอเหมาะพอควร

แก่กรณีได้ แต่จะต้องไม่มีความหมายที่กว้างขวางจนนำไปสู่การบังคับใช้กฎหมายตามอำเภอใจ ซึ่งการกำหนดถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวมีความจำเป็นสำหรับการอำนวยความสะดวกตามพฤติการณ์อันควรแก่กรณี เช่น บทบัญญัติของประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ วรรคสาม (๒) เป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะเงื่อนไขการลงโทษทางภาวะวิสัยหรือพฤติการณ์ของการกระทำความผิด ซึ่งผู้กระทำไม่จำเป็นต้องรู้ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ หากเป็นข้อเท็จจริงที่วิญญูชนสามารถคาดหมายถึงลักษณะของการกระทำที่กฎหมายห้ามไว้ภายในขอบเขตเช่นเดียวกันอย่างเป็นภาวะวิสัยได้ก็เพียงพอแล้ว การที่ประมวลกฎหมายยาเสพติดมิได้กำหนดบทนิยามหรือคำอธิบายลักษณะการกระทำของบทบัญญัติดังกล่าวไว้ โดยใช้ถ้อยคำที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ต้องตีความกฎหมายภายหลังจากที่มีข้อเท็จจริงในกรณีเฉพาะดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วเป็นกรณี ๆ ไป เพื่อให้องค์กรตุลาการได้ปรับใช้บทบัญญัติของกฎหมายที่มีความหมายไม่เฉพาะเจาะจงดังกล่าวโดยดุลพินิจของตน ทำให้กฎเกณฑ์ทางกฎหมายได้รับการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปให้ยุติธรรมตามสภาพของเรื่องได้ตามหลักนิติธรรม อีกทั้งการดำเนินคดียาเสพติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดกับผู้กระทำความผิดเป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่กำหนดให้ศาลเป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยโดยอาศัยข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐาน พฤติการณ์ประกอบการกระทำและความร้ายแรงของการกระทำของผู้กระทำความผิดเป็นหลัก ส่วนปริมาณของยาเสพติดของกลางเป็นเพียงส่วนหนึ่งของพยานหลักฐานที่ถูกนำมาพิจารณาประกอบในการลงโทษจำเลยในเหตุการณ์ดังกล่าว ภายใต้กรอบแห่งเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ในตัวของกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ปริมาณยาเสพติดของกลางจำนวนมากก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์หรือผลกระทบของยาเสพติดซึ่งหากแพร่กระจายไปแล้วย่อมสร้างความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยตลอดจนชีวิตและร่างกายของประชาชนอย่างกว้างขวาง อันเป็นภัยต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประชาชนทั่วไปได้ เมื่อกรณีเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ซึ่งมีบทกำหนดโทษและเหตุจากการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕ โดยกำหนดระวางโทษหนัก หนักขึ้น และหนักที่สุด ให้ต่างกันตามความเหมาะสมตามลำดับ ให้สอดคล้องกับความร้ายแรงในการกระทำผิดของผู้กระทำ โดยให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดโทษขั้นสูงและโทษขั้นต่ำในการลงโทษได้ตาม

ความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์และปัจจัยเฉพาะตัวของผู้กระทำความผิดอย่างได้สัดส่วนและเหมาะสม เป็นการทั่วไป เหมาะสมในแต่ละกรณี และไม่เป็นการใช้อำนาจตามอำเภอใจ ตามหลักกฎหมายอาญา โดยสภาพซึ่งย่อมกำหนดกรอบโทษขั้นต่ำและขั้นสูงไว้ และให้ศาลใช้ดุลพินิจลงโทษให้ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงแห่งพฤติการณ์และปัจจัยอันเป็นองค์ประกอบเฉพาะ ความแตกต่างของผลแห่งโทษในแต่ละคดีจึงอาจเกิดขึ้นได้โดยชอบครบเท่าที่ศาลยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายและเหตุผลในคำพิพากษา และครบเท่าที่การตั้งข้อหาและการนำสืบพยานหลักฐานเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระบวนการพิจารณา จึงมิใช่การเลือกปฏิบัติและไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค ดังนั้น หากปรากฏกรณีโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดตามกฎหมายซึ่งถูกยกเลิกไปแล้วหนักกว่าโทษที่กำหนดตามประมวลกฎหมายยาเสพติดและต้องมีการกำหนดโทษใหม่ ย่อมเป็นอำนาจดุลพินิจของศาลในการพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓ (๑) หากจำเลยไม่เห็นด้วยก็อาจยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาเพื่อให้ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรมได้ ภายใต้หลักประกันสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของบุคคลในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีดังกล่าวจึงมิได้เป็นบทบัญญัติที่เพิ่มเติมโทษใหม่ซึ่งมิใช่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิด และเมื่อชั่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์สาธารณะที่จะได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายกับผลกระทบที่จำเลยผู้กระทำความผิดในเหตุการณ์ตามกฎหมายดังกล่าวแล้ว แม้อาจเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่ก็มิได้ทำให้การอำนวยความยุติธรรมแก่จำเลยเสียไป ประโยชน์สาธารณะในการสกัดกั้นและปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดในประเทศและอาชญากรรมข้ามชาติและป้องกันภัยของยาเสพติดที่มีต่อประชาชนเพื่อให้สังคมเกิดสภาวะแวดล้อมที่ปลอดภัยจากยาเสพติดย่อมมีมากกว่า ตามหลักความได้สัดส่วนพอเหมาะพอควรแก่กรณี และผู้ฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวย่อมมีความผิดตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันภายใต้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงมิได้เป็นการใช้กฎหมายที่มีโทษทางอาญาเป็นโทษย้อนหลังแก่ผู้กระทำความผิด ย่อมไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑๔๕
วรรคสาม (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง
และมาตรา ๒๘ วรรคหนึ่ง

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ